

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1945

Vyhlášené: 27.10.1945

Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.1950

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

101.

Dekret presidenta republiky

ze dne 24. října 1945

o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

ODDÍL I.

Rozsah znárodnění

§ 1.

(1) Dnem vyhlášení tohoto dekretu se znárodnují:

1. cukrovary a rafinerie cukru,
2. průmyslové lihovary a rafinerie lihu,
3. pivovary, které vystavily v roce 1937 více než 150.000 hl piva,
4. mlýny s technickým zařízením o denní výkonnosti nejméně 60 tun obilí v den počátku účinnosti tohoto dekretu,
5. podniky na výrobu umělých jedlých tuků s více než 150 zaměstnanci podle průměru stavů ke dnům 1. ledna let 1938 až 1940,
6. podniky na výrobu čokolády a cukrovinek s více než 500 zaměstnanci podle průměru stavů ke dnům 1. ledna let 1938 až 1940.

(2) U podniků průmyslových odvětví uvedených v odstavci 1, č. 5 a 6, které nebyly v provozu ve všech dobách, podle průměru počtu zaměstnanců vzatých za základ pro znárodnění, rozhoduje průměr stavů ke dnům 1. ledna posledních dvou let těchto dob, netrval-li provoz podniku ani tak dlouho, stav zaměstnanců k 1. lednu 1940; u podniku, který nebyl ani v tomto dni v provozu, rozhoduje stav zaměstnanců ke dni počátku účinnosti tohoto dekretu. Počet zaměstnanců v rozhodných dobách se zjišťuje stavem vykazovaným nositeli veřejného sociálního pojištění.

(3) Ustanovení tohoto dekretu se nevztahují:

- a) na podniky, které sú vo vlastníctve zárobkových a hospodárskych spoločností, zriadených podľa zákona č. 70/1873 r. z., o zárobkových a hospodárskych spoločnostiach, na Slovensku vo vlastníctve družstiev, zriadených podľa §§ 223 a nasl. zák. čl. XXXVII/1875, o obchodnom zákone, a sú nimi priamo prevádzané, s výnimkou podnikov, ktoré určí minister výživy po dohode s Ústrednou radou odborov, Ústrednou radou roľníkov Československej republiky a Ústrednou radou družstiev;
- b) na podniky, ktoré ministr výživy v dohode s ministromi financií a zemédelství, na Slovensku tiež po slyšení pověřenců výživy, financií a zemédelství a pozemkové reformy, vyloučí ze znárodnění, při

čemž jejich vlastníkům (provozovatelům) zároveň nařídí, aby je trvale zastavili, protože se vláda usnesla, že jejich další provozování není ve veřejném zájmu.

(4) O tom, či sú splnené podmienky pre znárodnenie podľa tohto dekrétu, rozhoduje minister výživy.

§ 3.

Zakladat' nové podniky a ich prevádzat' bez ohľadu na ich rozsah v odvetviach znárodnených podľa § 1 ods. 1 č. 1 a 2 je vyhradené štátu. Toto právo môže vláda na návrh ministra výživy udeliť.

§ 4.

(1) Znárodněním nabývá stát vlastnictví k znárodněnému majetku.

(2) Znárodnění se týká:

- a) nemovitostí, budov, zařízení, ložisek a nalezišť surovin,
- b) příslušenství podniků počítajíc v to všechny movitosti a práva (licence, živnostenská oprávnění, známky, vzorky, vodní práva a pod.), směnky, cenné papíry, vkladní knížky, hotovosti a pohledávky,
- c) jiných movitostí a práv, než které jsou příslušenstvím podniku.

(3) Majetku uvedeného v odstavci 2 se znárodnění týká, slouží-li nebo je-li určen provozu znárodněného podniku, i když náleží někomu jinému než vlastníku podniku. Patentů a zásob, zejména surovin, pomocných a provozovacích hmot, polotovarů, rozpracovaných a hotových výrobků, se znárodnění týká jen, patří-li vlastníku nebo provozovateli znárodněného podniku.

(4) Spolu s podnikem se znárodnějí v rozsahu plynoucím z ustanovení odstavců 2 a 3:

- a) veškeré výrobní podniky a závody náležející vlastníku nebo provozovateli znárodněného podniku, pokud ministr výživy v dohodě s věcně příslušným ministrem nestanoví jinak v jednotlivých případech,
- b) veškeré podniky a závody, které tvoří s podnikem znárodněným hospodářský celek, i když náleží někomu jinému než vlastníku znárodněného podniku.

(5) Náleží-li znárodněný podnik komanditní společnosti na akcie, akciové společnosti nebo společnosti s ručením obmezeným, znárodněje se veškerý jejich majetek, jakož i ve stejném rozsahu podniky koncernové, u kterých jim náleží více než polovina základního kapitálu nebo na které mají rozhodující vliv.

(6) Ministr výživy, na Slovensku po slyšení pověřence výživy, může vyjmouti ze znárodnění jednotlivé majetkové kusy, majetkové soubory nebo práva, pokud jich není nezbytně třeba k provozu národního podniku, a ponechat je dosavadnímu vlastníku, kterému může zároveň uložit podmínky, zejména podmínku, že do stanovené lhůty zřídí ve prospěch národního podniku služebnost nebo užívací právo.

(7) O rozsahu znárodnění podle odstavců 2 až 5 rozhoduje ministr výživy, na Slovensku po slyšení pověřence výživy. Pro řízení o zjištění rozsahu znárodnění neplatí ustanovení vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

§ 4a.

Pokiaľ v odbore pôsobnosti ministra výživy sa majetok znárodnený podľa tohto dekrétu nepoužije na zriadenie národného podniku alebo na začlenenie do národného podniku alebo pokiaľ taký majetok nebude sverený do správy orgánom v odbore tejto pôsobnosti, môže minister výživy taký majetok po dohode s ministrom financií a s iným ministrom previesť do právomoci tohto ministra, aby o ňom urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti, alebo ho môže prenechať komunálnym podnikom alebo za náhradu určenú podľa § 7 ho prenechať iným právnickým osobám.

§ 5.

(1) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje majetok znárodneného podniku, vstupuje v deň prevzatia do jeho záväzkov. Ak sa začlení majetok do niekoľkých národných podnikov, určí minister výživy, do ktorých záväzkov vstúpia jednotlivé národné podniky.

(2) Minister výživy po dohode s ministrom financií určí, ktoré záväzky znárodneného podniku prechádzajú so sverením majetku znárodneného podniku do správy orgánom v odbore jeho pôsobnosti, a to dňom prevzatia majetku.

(3) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje majetok znárodnený podľa § 4 ods. 3 a ods. 4 písm. b), ktorý patril niekomu inému než vlastníkovi podniku, vstupuje do záväzkov vyplývajúcich z práv viaznúcich na tomto majetku, a to v rozsahu a za podmienok, ktoré upraví vláda nariadením. V tomto nariadení sa upraví aj prechod takých záväzkov, ak bude majetok sverený do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra výživy alebo podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnym podnikom alebo iným právnickým osobám.

(4) Minister výživy môže po dohode s ministrom, do pôsobnosti ktorého vec patrí a ministrom financií urobiť opatrenie o prechode záväzkov patriacich k znárodnenému majetku, ktorý bol podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnemu podniku alebo inej právnickej osobe.

(5) K záväzkom znárodneného podniku nepatria záväzky, podľa ktorých má majetok tohto podniku alebo jeho časť prejsť po dni začiatku účinnosti tohto dekrétu na tretiu osobu. Za záväzky znárodneného podniku sa nepokladajú ani osobné dane, dávky a poplatky bývalého vlastníka; také záväzky neprechádzajú s majetkom, ktorý bol začlenený do národného podniku alebo sverený do správy orgánom podľa odseku 2 alebo s ktorým bolo urobené opatrenie alebo ktorý bol prenechaný podľa § 4a, ani sa nemožno pre ne uspokojiť z majetku znárodneného podniku. Osobnými daňami a dávkami sa rozumejú daň dôchodková, vojnový príspevok, daň rentová priamo vyberaná, daň z majetku podľa vládneho nariadenia č. 410/1942 Sb., majetkové dávky podľa zákona č. 134/1946 Sb., o dávke z majetkového prírastku a o dávke z majetku, a mimoriadne dávky podľa zákona č. 185/1947 Sb., o mimoriadnej jednorázovej dávke a mimoriadnej dávke z nadmerných prírastkov na majetku v znení zákona č. 180/1948 Sb. Spôsob úhrady týchto osobných daní a dávok určí Ministerstvo financií vyhláškou v príslušnom úradnom liste.

(6) Pri záväzkoch, ktoré sú hospodársky neodôvodnené, počítajúc do toho záväzky zo služobných smlúv, zaručujúce zamestnancom neprimerane vysoké platy, zaopatrovacie požitky, odbavné a pod., môže sa národný podnik domáhať zrušenia alebo inej primeranej úpravy. Ak nedôjde o tom k dohode, rozhodne rozhodcovský súd podľa predpisov o tom vydaných. Ustanovenie vety prvej a druhej platí primerane aj, ak ide o záväzky, ktoré prechádzajú so sverením znárodneného majetku do správy orgánom podľa odseku 2, alebo ktoré prechádzajú podľa odseku 4.

(7) Pokiaľ z opatrenia, ktorým sa znárodnený majetok sveruje do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra výživy alebo iného ministra nič iné nevyplýva, neručí štát za záväzky znárodneného podniku, ani keď dôjde k úprave záväzkov podľa § 5a.

§ 5a

(1) Ak je majetok znárodneného podniku ku dňu prevzatia predĺžený, môže národný podnik požiadať súd, aby do výšky všeobecnej ceny aktív predĺženého majetku podniku upravil ku dňu prevzatia uspokojenie záväzkov patriacich k tomuto majetku a určil ich sročnosť, prihliadajúc na hospodárske možnosti národného podniku. To platí obdobne i o komunálnom podniku alebo inej právnickej osobe, ktorej bol majetok znárodneného podniku prenechaný podľa § 4a.

(2) Věřitelé jsou povinni na vyzvání soudu vyhláškou v Úředním listě ve lhůtě soudem stanovené přihlásiti své nároky k řízení o návrhu podle odstavce 1; neučiní-li tak, jejich nároky proti národnímu podniku zanikají.

(3) Úprava podle odstavce 1 se provede takto:

- a) nedotknuté zostávajú záväzky vyplývajúce z nárokov veriteľov na vylúčenie vecí z prevzatého majetku, pokiaľ také nároky nezaničujú znárodnením;
- b) nedotčené zůstávají též záväzky, vyplývající z nároků věřitelů, majících právo na oddělené uspokojení z určité věci, pokud jsou kryty hodnotou této věci;
- c) ostatné záväzky, ktoré podľa poradia im prislúchajúceho [písm. d)] nebudú úplne kryté rozdielom medzi všeobecnou cenou aktív znárodneného podniku a hodnotou záväzkov, ktoré podľa ustanovenia písm. a) a b) zostanú nedotknuté, uspokojia sa pomerne. Za takéto záväzky sa pokladajú aj záväzky uvedené pod písm. b), pokiaľ nie sú kryté spôsobom tam uvedeným;
- d) záväzky, na něž se vztahují ustanovení písm. c), se zařazují podle pořadí do čtyř tříd. Do první třídy náležejí náklady řízení, do druhé až čtvrté třídy náležejí záväzky, které podle obdoby konkursního řízení náležejí do první až třetí třídy. Záväzky téže třídy mají mezi sebou stejné pořadí.

(4) Pokud záväzky podle pořadí jim příslušejícího nebudou uspokojeny úpravou podle odstavce 3, nepůsobí proti národnímu podniku. Úprava záväzků podle odstavce 3 působí toliko proti národnímu podniku.

(5) Zákonem budou vydány podrobné předpisy o příslušnosti soudní, o řízení podle předchozích odstavců, o jeho účincích na promlčení pohledávek, na spory, na exekuční a konkursní řízení a na práva na oddělené uspokojení a o způsobu, jak se zjišťují nároky věřitelů.

§ 6.

(1) Národní podnik může odporovati právním jednáním, která vykonal vlastník znárodněného podniku po 29. srpnu 1944 v úmyslu poškoditi nebo ztížit znárodnění průmyslu anebo zavléci ve svůj nebo cizí prospěch majetkové hodnoty podniku.

(2) Odporovati lze do jednoho roku od převzetí podniku. Jinak platí přiměřeně ustanovení odpůřčihó řádu, vydaného zákonem ze dne 27. března 1931, č. 64 Sb.

ODDÍL II.

§ 7.

Ustanovenia §§ 7 až 11 a §§ 37, 38, 40, 41 a §§ 43 až 47 dekrétu č. 100/1945 Sb. v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich, platia primerane i pre veci upravené týmto dekrétom,

pričom tam, kde podľa práve uvedených ustanovení je daná pôsobnosť ministra priemyslu, prislúcha táto pôsobnosť ministrovi výživy.

ODDÍL V.

Účinnosť a provedení.

§ 24.

Tento dekret nabýva účinnosti dnom vyhlášení; provedou jej všichni členové vlády.

Čl. III.

Ustanovení § 4, odst. 6 dekretu č. 101/1945 Sb. ve znění čl. II lze obdobně užíti i na majetek, na který se vztahuje ustanovení čl. IV zákona ze dne 7. dubna 1948, č. 79 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 16. května 1946, č. 128 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících. Jde-li při tom o majetek znárodněný nebo o takový jiný majetek, k jehož znárodnění nedošlo jen v důsledku neplatného majetkově-právního jednání nebo neplatného zásahu z doby nesvobody, hledí se v řízení o náhradě na osoby, které dosáhly pravomocného výroku podle čl. IV, odst. 1 zák. č. 79/1948 Sb., jakoby jim tento majetek byl znárodněn.

Čl. IV.

Všechny podniky, o nichž ministr výživy do 22. února 1948 vyhlásil podle § 1, odst. 4 dekretu č. 101/1945 Sb., že byly tímto dekretem znárodněny, byly znárodněny dnem 27. října 1945. O tomto znárodnění platí jinak ustanovení dekretu č. 101/1945 Sb. ve znění tohoto zákona.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

David v. r.

Kopecký v. r.

Gottwald v. r.

Laušman v. r.

Široký v. r.

Đuriš v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Dr. Pietor v. r.

Ursíny v. r.

gen. Hasal v. r.

Masaryk v. r.

Hála v. r.

gen. Svoboda v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Dr. Ripka v. r.

Dr. Procházka v. r.

Nosek v. r.

Majer v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Clementis v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

gen. Dr. Ferjenčík v. r.

Dr. Stránský v. r.

Lichner v. r.

